

Jövedelmi helyzet, 2009*

2009-ben a háztartások egy főre jutó éves bruttó jövedelme 1119 ezer forint volt (mintegy 1,15%-kal kevesebb, mint 2008-ban). A háztartások nettó nominál jövedelmi pozíciója (868 ezer forint/fő) több mint 7 ezer forinttal (0,83%-kal) romlott. Mindez a 4,2%-os fogyasztóiárindex-növekedés mellett 3,5%-os értékvesztést jelentett, aminek következtében a reáljövedelem előző évekre jellemző növekedési trendje megtört.

1. tábla

A háztartások egy főre jutó éves bevétele és jövedelme

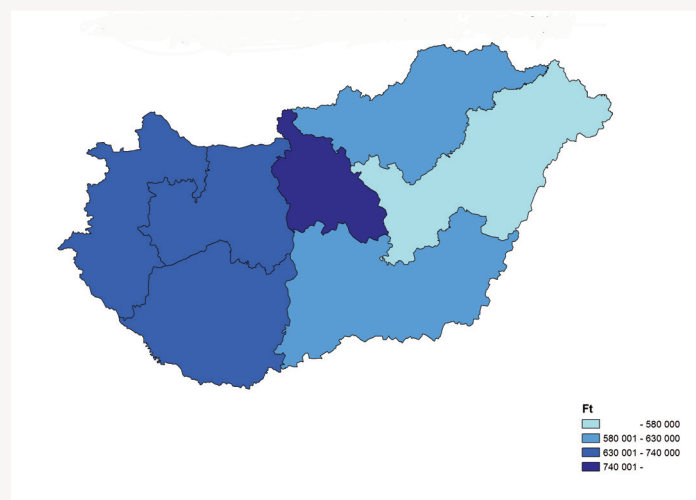
Megnevezés	Egy főre jutó érték, Ft		A bruttó jövedelem százalékában	
	2008	2009	2008	2009
Munkajövedelem összesen	751 793	737 842	66,4	65,9
Ebből:				
főállású munkaviszonyból származó jövedelem	595 567	590 626	52,6	52,8
vállalkozásból származó jövedelem	88 216	84 837	7,8	7,6
alkalmi munkavállalásból származó jövedelem	12 782	11 531	1,1	1,0
mezőgazdasági munkából származó jövedelem	15 523	15 623	1,4	1,4
Társadalmi jövedelem összesen	361 170	361 802	31,9	32,3
Ebből:				
nyugdíj, nyugdíj-kiegészítés	278 632	278 382	24,6	24,9
munkanélküli-ellátások családdal és gyermekkel kapcsolatos ellátások	54 673	55 568	4,8	5,0
egyéb szociális jövedelem	17 513	19 749	1,5	1,8
Egyéb jövedelem összesen	18 702	19 471	1,7	1,7
Bruttó jövedelem	1 131 665	1 119 115	100,0	100,0
Nettó jövedelem	874 504	867 658	77,3	77,5

A háztartások bruttó jövedelmeinek kétharmadát jelentő, munkavégzésből származó jövedelem 1,9%-kal maradt el az előző évitől. A bruttó jövedelem csökkenésében több tényező játszott közre. Egyrészt szerepe volt annak, hogy a költségvetési szférában foglalkoztatottak (közel 750 ezer fő) alapilletménye 2009-ben is változatlan maradt, a 13. havi juttatás megszünt, valamint a 2009 júliusától bevezetett keresetkiegészítés jelentősen szűkült.

A munkajövedelmek csökkenésében szerepet játszott továbbá, hogy a gazdasági válság következtében a foglalkoztatottság visszaesett. Ezzel

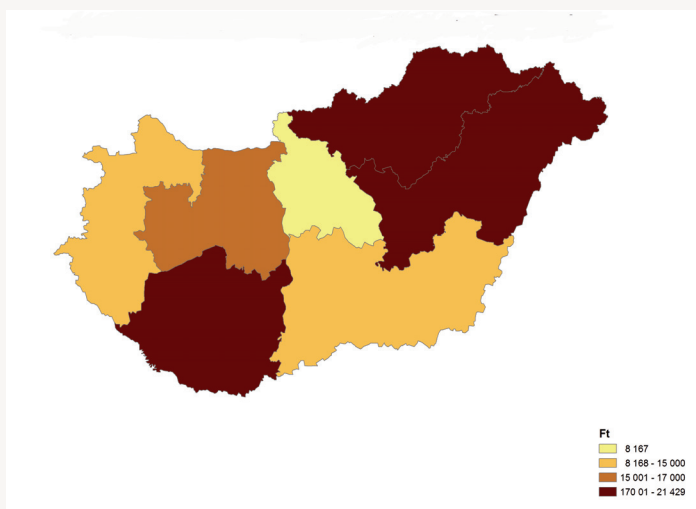
egyidejűleg a munkanélküliek száma és aránya viszont folyamatosan nőtt, a munkanélküli-ellátásra kifizetett összegek 43%-kal emelkedtek. Így az elmúlt két év alatt a munkaerő iránti kereslet csökkenése a munkanélküli-ellátások részarányát a társadalmi jövedelmeken belül 2,9%-ról 4,1%-ra emelte. A munkanélküli-ellátások minden jövedelmi kategóriában jelentősen nőttek, nagysága a legalacsonyabb jövedelemmel rendelkezőknél volt a legnagyobb (37 968 forint) és a leggazdagabbaknál az egyik legalacsonyabb (5263 forint), a növekedés dinamikája pedig ez utóbbi csoportban volt kiemelkedő, ahol egyik évről a másikra az összeg közel három és félszeresére emelkedett.

A háztartások egy főre jutó munkajövedelmei régióinként, 2009

1. ábra

A háztartások egy főre jutó munkanélküli-ellátásai régióinként, 2009

2. ábra

*A 2010. évi Háztartási költségvetési és életkörülmény adatfelvétel alapján (referenciaév: 2009), az EU-SILC módszertana szerint.

A válság hatására az előző évekkel ellentétben a munkavégzéshez kötődő jövedelmek visszaesése már nem annyira az alsóbb jövedelmi kategóriákban éltet, hanem inkább a középső és a magasabb kategóriákba tartozókat érintette. A legnagyobb veszteség az ötödik és a kilencedik jövedelmi tizedben élőkénél volt, ahol a munkajövedelmek aránya 93, illetve 94%-a az előző évének. Régiós összehasonlításban a legnagyobb visszaesést a munkajövedelmekben a közép-dunántúliak (7,1%) és a dél-dunántúliak (3,8%) szenvedték el, a budapestieket érintette a legkevesébé (0,3%). Ugyanakkor az egyéb szociális jövedelmeken belül a rendszeres segély aránya még mindig az észak-magyarországi régióban a legmagasabb (19,0%), ahol a szegénység elsődleges oka továbbra is az alacsony foglalkoztatottság és az alacsony iskolázottság.

2009-ben 24,9%-os részarányával a háztartási jövedelmek második legjelentősebb tétele a nyugdíj volt, melynek egy főre jutó összege reálértéken 3,9%-kal maradt el a 2008. évitől, mindenekelőtt a 13. havi nyugdíj kifizetésének felfüggesztése hatására. Ugyanakkor a gazdasági válság miatti bizonytalanság miatt a nyugdíjasok jövedelmi helyzete volt a legstabilabb a nyugdíj rendszerességének és kiszámíthatóságának köszönhetően.

2. tábla

A gyermekes háztartások egy főre jutó nettó jövedelmei, 2008, 2009

Háztartástípus	2008	2009
Gyermekes háztartások összesen	694 652	698 185
Ebből:		
Egy szülő, gyermek(ek)kel	661 921	661 577
Két felnőtt, egy gyermekkel	827 021	830 228
Két felnőtt, két gyermekkel	687 917	695 544
Két felnőtt, három és több gyermekkel	521 603	496 615
Egyéb gyermekes háztartás	703 411	716 736

A gyermekes háztartások évi átlagos egy főre jutó nettó jövedelme 698 ezer forintot tett ki, ami az országos átlag négyötödével egyezik meg. A gyermekszám növekedésével párhuzamosan csökkent az egy főre jutó nettó jövedelem. Ahol két felnőtt három vagy több gyermeket nevel, még a gyermekesek átlagához viszonyítva is 29%-kal kevesebb a jövedelem,

amiből gazdálkodhattak. Az összes bruttó jövedelmen belül a munkajövedelem aránya a két felnőtt két gyermekkel típusú háztartásban volt a legmagasabb (81,4%), a társadalmi jövedelmeké pedig a három- és többgyermekeseknél (31,1%), ami 2 százalékponttal haladja meg az előző évit. A családdal, gyermekkel kapcsolatos ellátások aránya a társadalmi jövedelmeken belül a gyermekszámmal együtt emelkedett, a három- és többgyermekesek esetében már 75,4%-ot tett ki. Az egygyermekeseknél 86 ezer, a kétgyermekeseknek 103 ezer, a három- és többgyermekes háztartásoknak pedig 148 ezer forintot jelentett éves szinten.

A háztartáshoz tartozó személyek korösszetétele szerint a legalacsonyabb egy főre jutó jövedelemmel (745 ezer forint) a fiatalok és középkorúak háztartásai rendelkeztek, ebből a körből kerül ki a gyermeket nevelő háztartások döntő többsége. Az ellentétes pólust a csak középkorúak háztartásai jelentették (1157 ezer forinttal). Ők azok a gyermektelenek, akiknél a főállású munkaviszonyból származó jövedelem életciklusukból adódóan messze meghaladja az összes többi háztartástípusban élők ilyen típusú jövedelmét.

A jövedelmek alakulására a mindenkorai adó- és járuléktörvények is hatással voltak. A munkavállalókra nézve kedvező változás volt, hogy 2009. július 1-jével januárig visszamenőleg az szja alsó 18%-os kulcs sávjára 1 millió 700 ezer forintról 1 millió 900 ezer forintra emelkedett. Ugyanakkor szeptember 1-jétől megszűnt a családi pótlék adómentessége, és adóterhet nem viselő járandósággá vált, amivel ugyan a családi pótlék nem vált adókötelessé, de a más, adóköteles jövedelmeket magasabb adó terhelte. A munkavállalók szempontjából további kedvezőtlen intézkedés volt, hogy a táppénz mértéke augusztustól egységesen 10%-kal csökkent. Változott az adómentes természetbeni és egyéb béren kívüli juttatások adóztatása is: az adóbázis szélesítése érdekében egyes adómentes természetbeni és pénzbeli juttatások adó alá kerültek. Mindezek hozzájárultak a háztartások jövedelmi potenciáljának változásához, összességében pedig elmondható, hogy az adótörvény pozitív irányú intézkedései nem tudták ellensúlyozni a többi, a lakosság jövedelmét hátrányosan befolyásoló intézkedés hatását, így a háztartások jövedelmi helyzete az előző évhez képest romlott.

A családi pótlék adóterhet nem viselő járandósággá alakításának következtében a kb. 160 ezer forint feletti havi jövedelemmel rendelkező, családi pótlékra jogosultak jövedelme csökkent, és részben ez okozhatta azt, hogy bár a gyermeket nevelő háztartások jövedelmi helyzete összességében stagnált, a három- és többgyermekeseké romlott, nettó nomináljövedelme 5%-kal esett vissza.

3. tábla

Egy főre jutó jövedelmi adatok a háztartáshoz tartozó személyek korösszetétele alapján, 2009, Ft

Háztartástípusok	Bruttó jövedelem	Bruttó jövedelemből a			Nettó jövedelem
		munka-	társadalmi	egyéb	
jövedelem					
Csak fiatalokból álló háztartások	1 136 218	906 126	150 357	79 734	837 331
Csak középkorúakból álló háztartások	1 635 034	1 377 841	235 340	21 853	1 157 128
Csak idősekből álló háztartások	1 146 702	104 661	1 027 028	15 013	1 081 004
Csak fiatalokból és középkorúakból álló háztartás	1 022 955	838 138	164 544	20 272	745 094
Csak fiatalokból és idősekből álló háztartás	1 088 808	491 787	582 973	14 047	918 139
Csak középkorúakból és idősekből álló háztartás	1 228 266	603 223	615 724	9 320	1 016 714
Egyéb háztartás	988 673	608 539	368 762	11 371	794 840

További információk, adatok (linkek):

[Módszertan](#)

[Táblázatok, 2008](#)

[Táblázatok, 2009](#)

Elérhetőségek

beatrix.menczo@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6165

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu